

Technologický vývoj a právní regulace práv duševního vlastnictví v mezinárodním prostoru

Jednotlivec (nepodnikatel i podnikatel) a právo v regionálně a univerzálně
propojeném světě

Představení

- Doc. JUDr. Tereza Kyselovská, Ph.D.
- Katedra mezinárodního a evropského práva, Právnická fakulta MU
- Kontakt: tereza.kyselovska@law.muni.cz
- CV <https://www.muni.cz/lide/107801-tereza-kyselovska/zivotopis>

Osnova přednášky

- Internet
 - Právo k duševnímu vlastnictví
 - Mezinárodní právo soukromé
- Vliv internetu a elektronizace na právní regulaci práv duševního vlastnictví

Vypisovat známky ze všech pokusů
Včetně rozdělení dle vyučujících
Rozdělení dle dílčích známek z jednotlivých pokusů a vyučujících

 Zobrazit popis: Rozdíly variant zobrazení

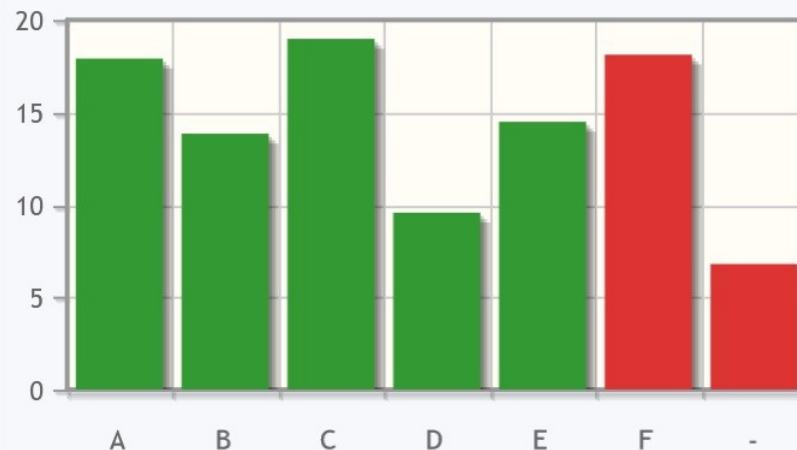
Výsledné známky

Předmět	Celkem studentů	Úspěšně	Průměr	A	B	C	D	E	F	-
MP601Zk	468	80 %	2,33	84	65	89	45	68	85	32

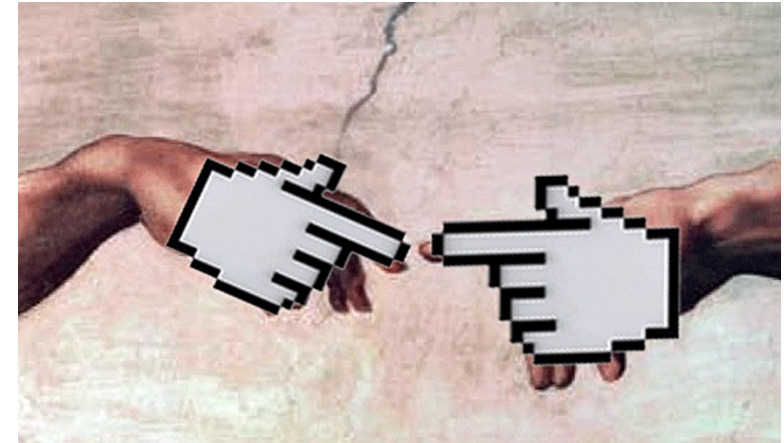
- Kliknutím na kód předmětu se vypíše srovnání výsledků předmětu **dle historie**.
- Do úspěšnosti se nezapočítává hodnocení '-' (nedostavil se).
- Co znamenají jednotlivá ukončení

Sloupečky v grafu znamenají **procentuální** zastoupení jednotlivých známek.

MP601Zk Mezinárodní právo soukromé II

Výchozí teze

- Právo je teritoriální
- Teritorialita je základem MPS
- Internet je prostor „bez hranic“ (sic!)
- Předpisy jsou „technologicky neutrální“ – nutná interpretace

Internet

Jaké jsou charakteristické znaky internetu?

4. průmyslová revoluce

- *„The possibilities of billions of people connected by mobile devices, with unprecedented processing power, storage capacity, and access to knowledge, are unlimited. And these possibilities will be multiplied by emerging technology breakthroughs in fields such as artificial intelligence, robotics, the Internet of Things, autonomous vehicles, 3-D printing, nanotechnology, biotechnology, materials science, energy storage, and quantum computing.“*
- https://www.youtube.com/watch?time_continue=508&v=khjY5LWF3tg

1. průmyslová revoluce

2. průmyslová revoluce

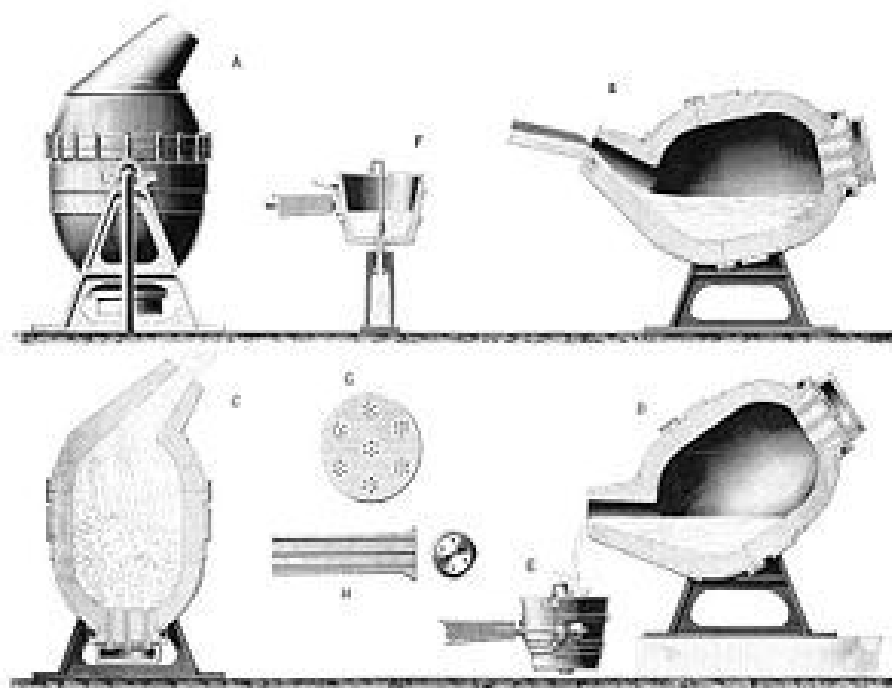

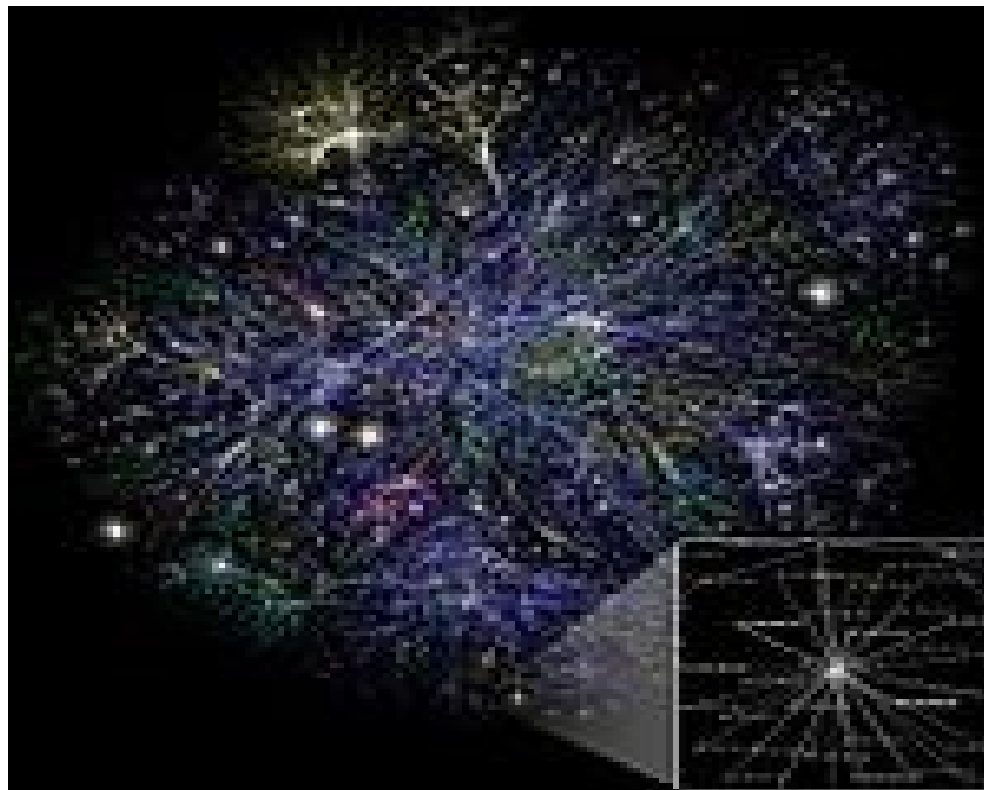
FIG. 65. THE FIRST PART OF BESSEMER'S CONVERTER AND LINED

3. průmyslová revoluce

- 1990, Jeremy Rifkin - internet, moderní formy komunikace a obnovitelné zdroje ve 21. století
- *„There are three reasons why today’s transformations represent not merely a prolongation of the Third Industrial Revolution but rather the arrival of a Fourth and distinct one: velocity, scope, and systems impact. The speed of current breakthroughs has no historical precedent. When compared with previous industrial revolutions, the Fourth is evolving at an exponential rather than a linear pace.“*

Internet

Technologie

METALLICA

Technologie

- S online prostředím a novými technologiemi se musíme vyrovnat jako
 1. uživatelé (chytré telefony, aplikace)
 2. pedagogové a akademičtí pracovníci (nové výukové metody s využitím online způsobů komunikace, kontrola prací studentů)
 3. právníci (z pohledu vytváření, výkladu i aplikace práva)

- ... *právo se opožďuje za vývojem technologií...*

Práva k duševnímu vlastnictví (PDV)

- Práva registrovaná a neregistrovaná (právo autorské a práva průmyslová)
- Práva upravená v národních právních řádech (s dopady mezinárodních úmluv) a práva upravená v jednotném právu EU

PDV

Mezinárodní smlouvy a mezinárodní organizace

- Bernská úmluva, Pařížská úmluva, specializované úmluvy v oblasti průmyslových práv (PCT – mezinárodní patentový systém, madridský systém pro ochranné známky, haagský systém mezinárodního zápisu pro průmyslové vzory nebo lisabonský systém pro zeměpisná označení)

Národní právní úpravy

Právo EU

- Jednotné právo duševního vlastnictví Společenství/EU zahrnuje ochrannou známku EU, (průmyslové) vzory Společenství, odrůdová práva Společenství, zeměpisná označení a označení původu, evropský patent s jednotným účinkem = systém jednotné patentové ochrany...

PDV

- ... systém jednotné patentové ochrany
 - 1.6.2023 – spuštěn systém jednotné patentové ochrany (patentový balíček)
 - Dohoda o Jednotném patentovém soudu
 - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2012 ze dne 17. prosince 2012 , kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany
 - Nařízení Rady (EU) č. 1260/2012 ze dne 17. prosince 2012 , kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, pokud jde o příslušná ustanovení o překladu
 - Podpis (24), ratifikace (17), neúčastní se (Chor, Šp, Pol)
- Dosud „evropský patent“ vs. nově „evropský patent s jednotným účinkem“
 - Evropský patent – jedna evropská přihláška, ale získání jednotlivých národních patentů + nutná validace, navzájem na sobě nezávislé, samostatné žaloby pro každý patent zvlášť
 - Evropský patent s jednotným účinkem – jedna evropská přihláška u EPO, patent s jednotným účinkem ve všech zúčastněných zemích, příslušnost Jednotného patentového soudu (Paříž, Mnichov, místní decentralizace), účinky rozhodnutí ve všech zúčastněných státech
 - Nadále koexistence obou systémů

PDV

1. Práva k duševnímu vlastnictví jako taková

- Druhy, vznik, obsah, délka ochrany, převoditelnost (osobnostní a majetkové aspekty), zánik...
- Mezinárodní právo veřejné, „velké“ duševně právní úmluvy

2. Smlouvy týkající se PDV (licenční, převodní)

3. Porušení práv k duševnímu vlastnictví = mimosmluvní závazky (delikty)

Mezinárodní právo soukromé

Soukromoprávní vztahy

- Občanské (dědické)
- Obchodní
- Rodinné
- Pracovní

.... **s mezinárodním prvkem**

- Subjekt (např. bydliště osoby)
- Skutečnost právně významná pro vznik a existenci vztahu (např. místo uzavření smlouvy)
- Předmět (např. místo polohy nemovitosti)

Mezinárodní právo soukromé

□ MPS řeší čtyři základní otázky:

1. Právo rozhodné – *Jakým právem se bude právní vztah řídit?*
2. Mezinárodní příslušnost soudů – *Kde se budeme soudit?*
3. Uznání a výkon cizího rozhodnutí – *Jak se bude nakládat s rozhodnutím v cizině?*
4. Justiční spolupráci a právní pomoc mezi dvěma a více státy – *Jak mezi sebou státy a jejich orgány spolupracují?*

World Wide Web

- W**orldwide accessibility
- W**orldwide place of performance (contracts) or potential damage (delicts)
- W**orldwide jurisdiction

- Důsledky vlivu elektronizace na MPS
 - Mnohost potenciálních sudišť
 - Mnohost rozhodných práv
 - Právní nejistota a nedostatek předvídatelnosti (nedostatek judikatury)

PDV a MPS

- Internacionalizace smluv v této oblasti
- Trend uzavírat velmi podrobné smlouvy s procesními a režimovými doložkami (volba práva a sudiště)
- Globalizace, elektronizace
- Využívání/porušení ve více státech najednou
- Absolutní práva, *erga omnes*
- Princip teritoriality (???, univerzalita)
- *Lex loci protectionis*
- Veřejný zájem
- Soutěžní právo, ochrana spotřebitele a zaměstnance

Internet a MPS – jak problém (vy)řešit?

- Právní úprava MPS – zásadně „technologicky neutrální“
- Nutná interpretace SD EU – není jí dost
 - „oblíbené“ a judikované oblasti na internetu - spotřebitelské smlouvy, porušení osobnostních práv a pomluva, porušení práv k duševnímu vlastnictví
- Vliv pravidel nestátního původu (soft law)
 - CLIP Principy, ALI Principy, Kjótská doporučení

Mezinárodní licenční smlouva

- Veřejný zájem – ochrana vědy, výzkumu, „otevřenost“ společnosti, ekonomický vývoj... versus individuální zájem stran
- Ochrana slabší strany? (softwarové licenční smlouvy)
- Zaměstnanecká díla? (univerzity, výzkumné týmy)
- Autor jako slabší smluvní strana?

Mezinárodní licenční smlouva

Kvalifikace

- ... smlouva kupní, nájem, leasing, smíšená...
- V MO – kvalifikace jako smlouva *sui generis*
- „čistá“ licence nebo smlouva obsahující nějakou část/aspekt spojený s PDV
- Open source software, smíšené smlouvy...?
- Hranice mezi závazkem smluvním (možnost volby práva) a mimosmluvním (*lex loci protectionis*, volba práva vyloučena)

Mezinárodní licenční smlouva

- ... co vše spadá pod *lex causae* (*lex contractus* – právo rozhodné pro smlouvu) a co pod *lex loci protectionis*?
- *Lex causae*
 - Formální a materiální platnost smlouvy, práva a povinnosti stran smlouvy – můžeme upravit smluvně
- *Lex loci protectionis*
 - Převoditelnost práv
 - Existence a platnost práv
 - Dopad na třetí osoby

Mezinárodní licenční smlouva

- Nařízení Řím I – článek 3 – volba práva
 - *Smlouva se řídí právem, které si strany zvolí. Volba musí být vyjádřena výslovně nebo jasně vyplývat z ustanovení smlouvy nebo okolností případu. Strany si mohou zvolit právo rozhodné pro celou smlouvu nebo pouze pro její část.*
- Ani volba práva negarantuje jeden jediný právní režim
 - Imperativní normy (článek 3/3, 3/4, 9)
 - Antitrust, soutěžní právo, omezení u technologií dvojího použití...

Mezinárodní licenční smlouva

- Nařízení Řím I – článek 4 odst. 2 – poskytovatel charakteristického plnění
 - Pokud se na smlouvu nevztahuje odstavec 1 nebo pokud by se na prvky smlouvy vztahovalo více než jedno z písmen a) až h) odstavce 1, řídí se smlouva právem země, v níž má strana, která je povinna poskytnout plnění charakteristické pro smlouvu, své obvyklé bydliště.
- Poskytovatel charakteristického plnění
 - Poskytovatel licence?
 - Jednoznačné pouze u jednoduchých smluv
 - ALE
 - Nabyvatel licence mívá další povinnosti – registrace licence, technická podpora, záruky, odpovědnost, sublicencování apod.
 - Problém u křížových licencí

Mezinárodní licenční smlouva

- Poskytovatel charakteristického plnění
 - Smlouva o převodu majetkových průmyslových práv (a některých majetkových autorských práv)
 1. Jednoduchá smlouva - převodce převádí právo, nabyvatel platí jednorázovou částku, „kupní smlouva“ – právo země obvyklého bydliště převodce
 2. Komplexní smlouvy – další povinnosti pro nabyvatele (distribuce, marketing) – právo země obvyklého bydliště nabyvatele

Mezinárodní licenční smlouva

□ Poskytovatel charakteristického plnění

□ Mezinárodní licenční smlouva

1. Jednoduchá smlouva - jednorázové využití chráněného práva, jednorázová platba – právo země obvyklého bydliště převodce
2. Komplexní smlouvy – další povinnosti pro nabyvatele (výroba, distribuce, marketing, poplatky dle příjmů z licencovaného zboží) – právo země obvyklého bydliště nabyvatele (přebírá na sebe hlavní ekonomické riziko)
 1. LS nakladatelská
 2. LS autorská
 3. LS při kolektivní správě
 4. ...

MUNI
LAW

Související oblasti

Nařízení o zákazu neoprávněné geoblokace

- Nařízení (EU) 2018/302 Evropského parlamentu a Rady ze dne 28. února 2018 o řešení neoprávněného zeměpisného blokování a dalších forem diskriminace založených na státní příslušnosti, místě bydliště či místně usazení zákazníků v rámci vnitřního trhu a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES (**nařízení o zákazu neoprávněné geoblokace**)
 - Nevztahuje se mimo jiné na audiovizuální služby, včetně kinematografických služeb, bez ohledu na způsob jejich výroby, distribuce a vysílání, a rozhlasové vysílání a pravidla uplatňovaná v oblasti autorského práva a práv s ním souvisejících

Nařízení o digitálních službách (DSA)

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES
 - Unijní (EU) Ústava internetu
 - Účinnost od 17.2.2024
 - Cílem tohoto nařízení je přispět k řádnému fungování vnitřního trhu se zprostředkovatelskými službami stanovením harmonizovaných pravidel pro bezpečné, předvídatelné a důvěryhodné online prostředí, jež usnadňuje inovaci a v němž jsou účinně chráněna základní práva zakotvená v Listině, včetně zásady ochrany spotřebitele.
 - Regulace ISP, odpovědnost ISP, velké a velmi velké platformy

Nařízení o digitálních službách (DSA)

□ Vazba na MPS

- Článek 2 odst. 4 písm. h) - Tímto nařízením nejsou dotčena pravidla stanovená jinými právními akty Unie upravujícími jiné aspekty poskytování zprostředkovatelských služeb na vnitřním trhu nebo upřesňujícími a doplňujícími toto nařízení, zejména právní akty Unie v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech, zejména nařízení (EU) č. 1215/2012 nebo jakýkoli právní akt Unie, jímž se stanoví pravidla o právu rozhodném pro smluvní a mimosmluvní závazkové vztahy
- Nedotýká se použití Nařízení Brusel Ibis, Nařízení Řím I a Nařízení Řím II

MUNI
LAW

Děkuji za pozornost.